

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Forsknings- og høyere utdanningsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
26/1748-

Dato
13. april 2026

Representantforslag 218 S (2025-2026) om treårig lærerutdanning som bidrar til flere kvalifiserte lærere i norske klasserom

Jeg deler representantenes engasjement for å sørge for godt kvalifiserte lærere til barnehagene og skolene. Regjeringen tar rekrutteringsutfordringene i skolene på alvor, men kortere lærerutdanning er ikke veien å gå for å møte kompetansebehovet i skolen. Vi trenger lærerutdanninger som utdanner lærere med solid faglig kompetanse og praktisk erfaring, slik at de er godt forberedt på hverdagen i barnehagen og skolen. Dagens lærerutdanning skal utdanne lærere som kan ivareta oppdraget barnehagen og skolen har fått – å gi barna og elevene de beste forutsetninger for læring og utvikling.

Skoler og barnehager har både et utdanningsoppdrag og et dannelsesoppdrag. Lærerstudentene må derfor både tilegne seg fagkunnskap og modnes i rollen som formidler og klasseleder. I lærerstudiet skal studentene opparbeide kompetanse om hvordan elever lærer og utvikler seg, og hvordan læreren skaper gode læringsmiljø. Å legge til rette for elever som trenger ekstra oppfølging, å samarbeide med kollegaer og å samarbeide med hjemmet, er en del av dette. Lærerstudentene skal kunne bruke forskning og omsette kunnskapen i praksis, og selv bidra i utvikling av lærerprofesjonen.

Masterutdanning for grunnskolelærere ble innført i 2017, med bred støtte i Stortinget. Da hadde grunnskole-/allmennlærerutdanningen vært fireårig siden 1992. Evalueringer og forskning viste at kvaliteten i den fireårige utdanningen ikke var god nok. Det var behov for at nyutdannede hadde tyngre fagkompetanse og bedre forutsetninger for å bruke kunnskap aktivt i sitt arbeid i og utenfor klasserommet. Et viktig mål med masterutdanning er at lærere skal ha en kritisk reflektert holdning til egen og skolens praksis.

De fleste lærere i videregående skole har lenge hatt utdanning på hovedfags-/masternivå. Med masterutdanning for de aller fleste nyutdannede lærere, blir kompetansenivået blant lærere høyere, og det styrker profesjonen samlet sett. Vi må også være klar over at et studietilbud med treårig lærerutdanning vil innebære at nyutdannede lærere kommer ut med færre fag, og dette vil særlig være krevende for små skoler i distriktene.

Regjeringen jobber kontinuerlig med å styrke og forbedre lærerutdanningene. Regjeringen gir rammer for utdanningene gjennom rammeplaner. Læreplanene for skoleverket er også førende for lærerutdanningene. Universiteter og høyskoler har en lovfestet rett til å utvikle og etablere studietilbud. I institusjonenes samfunnsmandat ligger en forpliktelse om å tilpasse egne studietilbud til behovet i samfunnet. Derfor mener jeg at det er viktig at institusjonene får handlingsrom til å utvikle gode utdanninger som møter lokale behov. Lærerutdanningsinstitusjonene har opplevd at den nasjonale styringen med detaljerte rammeplaner har hindret dem i å utvikle utdanninger med regionale tilpasninger.

Regjeringen arbeider nå med å forenkle styringen av lærerutdanningene ved å samle 11 detaljerte rammeplaner, til to overordnede rammeplaner, den ene for samiske lærerutdanninger. Målet er å legge til rette for at institusjonene kan utvikle kvaliteten i lærerutdanningene og gi fleksibilitet til å utvikle tilpassede tilbud, slik representantene etterspør. Kravet om masterutdanning står fast, men det kan være flere måter å oppnå mastergrad på.

Det er riktig, som representantene skriver, at vi mangler kvalifiserte lærere flere steder i landet. Vi jobber langs flere spor med rekrutteringsutfordringene. I april i fjor oppfordret jeg institusjonene til å søke om å gjennomføre forsøk med alternativ organisering av lærerutdanningene, som bedre kan møte samfunnets behov. Universitet i Sørøst- Norge har svart på oppfordringen og søkt om tre ulike forsøk. Disse har jeg godkjent, og det første forsøket starter opp nå til høsten. Nord universitet er allerede i gang med et forsøk med grunnskolelærerutdanning for 1.–10. trinn. Jeg vil minne om at det allerede er mulig for lærerutdanningsinstitusjonene å tilby studieløp der studentene jobber i skolen under utdanningen.

I meld. St. 19 (2023–2024) *Profesjonsnære utdanninger over heile landet*, åpnet regjeringen for at søkere med bachelorgrad kunne ta praktisk-pedagogisk utdanning, enten ved å ta en praktisk-pedagogisk utdanning på 120 studiepoeng, som gir mastergrad, eller som en midlertidig ordning, ved å ta opp søkere med minst to års erfaring fra undervisningsarbeid i skolen. Vi har også gode erfaringer med at institusjonene legger til rette for at de som ikke har fullført en påbegynt lærerutdanning, får mulighet til å fullføre. Dette er en ordning som vi har finansiert over flere år, og som hovedsakelig utspiller seg i distriktene. Ordningen har bidratt til å skaffe flere lærere i områder med stor lærermangel.

Det er allerede flere muligheter for å ta lærerutdanning desentralisert og fleksibelt, noe institusjonene har lagt til rette for i mange år. Alle lærerutdanningsinstitusjoner har etablert

partnerskapssamarbeid med praksisfeltet, noe som er et godt utgangspunkt for samarbeid om å utvikle studietilbud.

Sammen med de mest sentrale partene i utdanningssektorene har vi utarbeidet en rekrutteringsstrategi som handler om å få flere studenter til lærerutdanningene, og at flere lærere skal bli i yrket. Vi har skapt flere veier inn i læreryrket og sørget for at enkelte grupper ansatte i skolen kan få stipend for å ta en lærerutdanning. Jeg er glad for at det høsten 2025 var 20 prosent flere studenter som startet på en grunnskolelærerutdanning enn året før.

Antall årsverk utført av lærere som ikke oppfyller kompetansekravet for tilsetting, har gått ned de to siste årene. Det er nå litt over 2 100 årsverk utført av ukvalifiserte, dvs. en andel på 3,8%. Dette er den laveste andelen de siste fem årene. De siste årene har det også vært en tydelig nedgang i andelen lærere som underviser uten fordypning i norsk, matematikk og engelsk, fra hhv. 11,9%, 18,8% og 35,8% i norsk, matematikk og engelsk skoleåret 2021-2022 til 9,7%, 14,5% og 32% inneværende skoleår. Dette er bra, det viser at det går riktig vei og at vi får flere og bedre kvalifiserte lærere inn i klasserommene.

Gjennom forskning og utviklingsarbeid bidrar lærerutdanningene med kvalitetsutvikling og kunnskapsutvikling i barnehager og skoler. Studenter bringer med seg ny kunnskap fra utdanningen til barnehagen og skolen der de har praksis. Det blir en vinn-vinn-situasjon. I dagens komplekse samfunn er det helt avgjørende at hovedmodellen for lærerutdanning er på masternivå, og jeg tror ikke vi når målet om bedre kvalitet i barnehager og skoler ved å senke kravene til de som skal bli lærere.

Med hilsen

Sigrun Aasland

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådens signatur